

Het bos in de nieuwe wet natuur: politieke en bestuurlijke achtergronden

Bas Arts

Bos- en Natuurbeleid

Wageningen Universiteit

Proloog

≠

Proloog

- Jurist = recht als *doel*
 - ‘Het’ recht, juridische sturing, details
- Beleidswetenschapper = recht als *middel*
 - Juridisch instrumentarium, generalist

Nieuwe wet natuur: achtergronden

1. Europeanisering
2. Modernisering
3. Integratie

Europeanising

EG / EU op gebied van natuur

- Jaren 70-80: milieuactieprogramma's
 - Consensus besluitvorming lidstaten

EG / EU op gebied van natuur

- Jaren 70-80: milieuactieprogramma's
 - Consensus besluitvorming lidstaten
- 1987: milieu en natuur krijgen wettelijke basis (SEA)
 - Meerderheidsbesluitvorming en samenwerking (deels)

EG / EU op gebied van natuur

- Jaren 70-80: milieuactieprogramma's
 - Consensus besluitvorming lidstaten
- 1987: milieu en natuur krijgen wettelijke basis (SEA)
 - Meerderheidsbesluitvorming en samenwerking (deels)
- 1992: Europese Unie (Verdrag van Maastricht)
 - Duurzame ontwikkeling
 - Co-decisie en meerderheidsbesluitvorming (deels)

EG / EU op gebied van natuur

- Jaren 70-80: milieuactieprogramma's
 - Consensus besluitvorming lidstaten
- 1987: milieu en natuur krijgen wettelijke basis (SEA)
 - Meerderheidsbesluitvorming en samenwerking (deels)
- 1992: Europese Unie (Verdrag van Maastricht)
 - Duurzame ontwikkeling
 - Co-decisie en meerderheidsbesluitvorming (deels)
- 2000: Verdrag van Nice
 - Co-decisie en meerderheidsbesluitvorming
 - Grondwet (2004) en Lissabon (2007)

Europese natuurwetgeving

- Vogelrichtlijn (1979)
 - Habitatrichtlijn (1992)
 - [Milieuwetgeving (m.n. water en lucht)]
- **VHR en N2000**

Het Bos en de EU

- Geen Europese competentie
 - Wel via 'natuurspoor'
- OMC
 - Bossenstrategie (2005)
 - Bosactieplan (2007-11)
- Samenwerking (intern, extern), innovatie, SFM

Nederland

- Pionier en leider in Europa
- Trage maar strikte implementeerder
- “NL op slot?”
- Pragmatisme

Nederland

- Nbw (1998)
- Ffw (2002)
- Gedragscodes (2005)
- 162 N2000 gebieden

Stapelning van beleid (Drentse Aa)

- VHR / Natura 2000 (EU)
- Europese regio / Leader+ (EU)
- NBP / EHS (LNV)
- Nationaal Park 'nieuwe stijl' (LNV)
- Cultureel erfgoed (OCW)
- Nationaal Landschap (VROM)
- Provinciaal Landschap (Prov)
- ROM-gebied
- WCL-gebied

Stapelning van beleid (Drentse Aa)

- VHR / Natura 2000 (EU)
- Europese regio / Leader+ (EU)
- EHS (LNV)
- Nationaal Park 'nieuwe stijl' (LNV)
- Cultureel erfgoed (OCW)
- Nationaal Landschap (VROM)
- Provinciaal Landschap (Prov)
- ROM-gebied
- WCL-gebied

Evaluatie natuurwetgeving (2008)

- EU regelgeving adequaat omgezet, maar...
- Verbeteringen nodig
 - Meer eenheid, eenvoud en uitvoerbaarheid
 - Integratie Nbw, Ffw, Bw

Over wetten van de natuur
Evaluatie van de natuurwetgeving: bevindingen en
beleidsconclusies

Conclusies Europeanisering

- Macht EU toegenomen
- Wetgeving (te?) complex en strikt
- Herijking natuurwetgeving = nodig!

Modernisering

Ontwikkelingen

- Industrialisering, urbanisering, bevolkingsgroei

Ontwikkelingen

- Industrialisering, urbanisering, bevolkingsgroei
- Milieudruk, natuurkwaliteit, ontbossingen, bosdegradatie, fragmentatie

Ontwikkelingen

- Industrialisering, urbanisering, bevolkingsgroei
- Milieudruk, natuurkwaliteit, ontbossingen, bosdegradatie, fragmentatie
- Van klassieke bosbouw naar nieuwe vormen van bosbeheer

Ontwikkelingen

- Industrialisering, urbanisering, bevolkingsgroei
- Milieudruk, natuurkwaliteit, ontbossingen, bosdegradatie, fragmentatie
- Van klassieke bosbouw naar nieuwe vormen van bosbeheer
- Van klassieke natuurbescherming naar nieuwe vormen van natuurbeheer

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz.,

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nieuwe regelen vast te stellen ter bewaring van bossen en andere houtopstanden;

Zo is het, dat wij de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Wij Juliana, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz.,

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nieuwe regelen vast te stellen ter bewaring van bossen en andere houtopstanden;

Zo is het, dat wij de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Wetstekstvoorstellen d.d. 090108

ter duurzame instandhouding van het areaal bos vanwege de multifunctionele betekenis daarvan voor onder andere natuur, landschap, cultuurhistorie, hout en andere bosproducten, recreatie, bodemkwaliteit, erosiebestrijding, waterhuishouding, luchtkwaliteit en klimaatregulering.

Conclusie modernisering

- Economische, politieke en culturele modernisering
- Wet- en regelgeving moeten zich aanpassen aan de tand des tijds

Integratie

Integratie is niet nieuw...

- Zie Wm...
 - Integrale raamwet uit 1993
- Zie Nbw...
- Zie Ffw...
- Zie bos- en natuur*beleid*

- ..., maar op gebied van bos- en natuur*wetgeving* zou ze wel nieuw zijn...

Bosbeleid

- Nota bosbouw en bosbouwbeleid (1969)
 - Houtvoorziening, bosuitbreiding

Bosbeleid

- Nota bosbouw en bosbouwbeleid (1969)
 - Houtvoorziening, bosuitbreiding
- **Structuurvisie op het bos en de bosbouw (1977)**
 - **Landschaps- en recreatieve waarden**

Bosbeleid

- Nota bosbouw en bosbouwbeleid (1969)
 - Houtvoorziening, bosuitbreiding
- Structuurvisie op het bos en de bosbouw (1977)
 - Landschaps- en recreatieve waarden
- **Meerjarenplan Bosbouw (1986)**
 - **Multi-functionaliteit (nadruk hout)**

Bosbeleid

- Nota bosbouw en bosbouwbeleid (1969)
 - Houtvoorziening, bosuitbreiding
- Structuurvisie op het bos en de bosbouw (1977)
 - Landschaps- en recreatieve waarden
- Meerjarenplan Bosbouw (1986)
 - Multi-functionaliteit (nadruk hout)
- **Bosbeleidsplan (1993)**
 - Multi-functionaliteit (nadruk natuur)

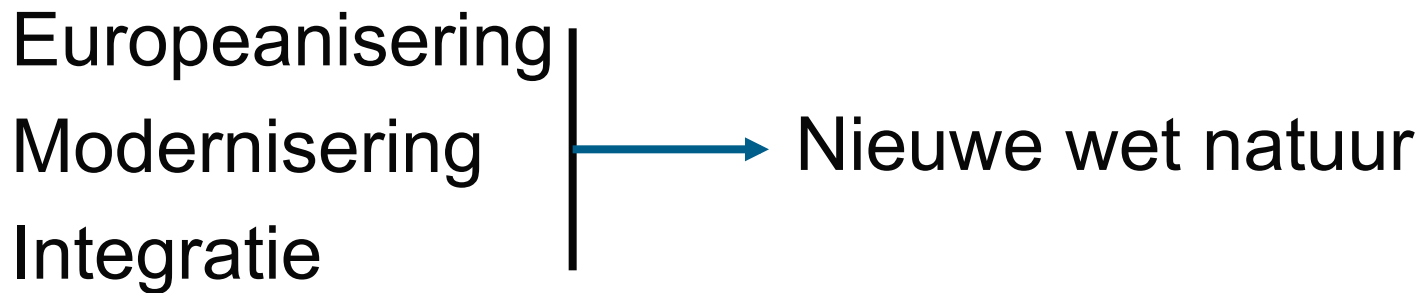
Bosbeleid

- Nota bosbouw en bosbouwbeleid (1969)
 - Houtvoorziening, bosuitbreiding
- Structuurvisie op het bos en de bosbouw (1977)
 - Landschaps- en recreatieve waarden
- Meerjarenplan Bosbouw (1986)
 - Multi-functionaliteit (nadruk hout)
- Bosbeleidsplan (1993)
 - Multi-functionaliteit (nadruk natuur)
- **Natuur voor mensen, mensen voor natuur (2000)**
 - **Integratie beleid bos, natuur en landschap**

Conclusie Integratie

- Integratie wetgeving bos en natuur logisch vervolg op:
 - Eerdere integratie wetgeving natuur en milieu
 - Beleidsintegratie bos en natuur

Dus...

Epiloog

Nieuwe wet natuur *wenselijk?*

Epiloog

Nieuwe wet natuur *wenselijk?*

- Scheiden of verweven?
 - Verkwanselen van sectorale belangen?
- Of:
 - Meerwaarde integrale benadering?

Epiloog

Nieuwe wet natuur *wenselijk*? Ja, mits:

- Nieuwste inzichten
- Vereenvoudiging
- Wettelijke basis (herijkte) EHS
- Balans bescherming en duurzaam gebruik
- Balans bosfuncties en natuurwaarden

Epiloog

Nieuwe wet natuur *mogelijk?*

- Wat wil de sector?
- Wat wil het nieuwe kabinet?

Dank voor uw aandacht

NATIONAL
GEOGRAPHIC
Photograph by Randy Steffens

WISJEF NATIONAL PARKS
© COPYRIGHT RANDY STEFFENS. ALL RIGHTS RESERVED.

Nummer	Type ingreep	Project	Gemeente	Soorten tabel 3 of vogels tabel 2	Ontheffing	Toelichting
2005/0301	herbouw	sloop en nieuwbouw woningen	valkenburg a/d geul	dwergvleermuis, laatvlieger	ja	
2005/0352	herbouw	aanleg bedrijventerrein ipv sportvelden	neder-betuwe	nee	nee	geen overtreding verbodsbepalingen
2005/0385	herbouw	sloop en bouw 14 bungalows	didam	gewone dwergvleermuis	ja	
2005/0370	herbouw	inbreiden via sloop en bouw 59 woningen	nuth	gewone dwergvleermuis, boerenwaluw, huiswaluw	ja	
2005/0343	herbouw	sloop en nieuwbouw	neder-betuwe	dwergvleermuis, steenuil	ja	
2005/0402	herbouw	sloop/kap en bouw woningen	woerden	gewone dwergvleermuis, laatvlieger	nee	betreft geen vaste rustplaatsen
2005/0356	herbouw	sloop en nieuwbouw woningen	hof van twente	gewone dwergvleermuis, laatvlieger	ja	
2005/0322	herbouw	sloop en inrichting nieuw bedrijventerrein	duiven	gewone dwergvleermuis, laatvlieger	ja	
2005/0232	herbouw	aanleg woonwijk op voormalig spoorwegemplacement	kerkrade	gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, rugstreeppad	ja	
2005/0220	herbouw	kap en bouw woningen op voormalig kloosterrein	driebergen-rijssenburg	hazelworm, poelkikker, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis	nee	geen overtreding verbodsbepalingen
2005/253	herbouw	bouw woningen op voormalig bedrijventerrein	kampen	poelkikker	nee	soorten komen niet in plangebied zelf voor
2005/0396	nieuwbouw	bouwvoorbereiding, uitvoering woningen, sportpark, rotonde	de peel?	heikikker	ja	
2005/0419	nieuwbouw	uitbreiding sportpark	achtkarspele n	heikikker	ja	
2005/0386	nieuwbouw	ontwikkeling bedrijventerrein	borne	gewone dwergvleermuis, diverse vogels oa patrijs	ja	compensatie vogels
2005/0451	nieuwbouw	bouw productiehal en rondweg	heemskerk	rugstreeppad, zandhagedis	ja	compensatie op eigen initiatief
2005/0275	nieuwbouw	bedrijvenpark A1	deventer	knolflookpad, poelkikker, ringslang, rugstreeppad,	ja	
2005/0400	nieuwbouw	aanleg park en ijsbaan in	liesveld	bittervoorn	ja	